

* *Goveja kuga* se je prikazala v Novosielski kontumaciji v Bukovini, zato je c. kr. deželna vlada na Českem prepovedala, da ne goveja živina ne kože itd. ne smejo se vpeljavati na Česko iz Bukovine in doljnih podonavskih dežel, pa tudi iz Turčije ne. Ta prepoved je popolnoma potrebna, da se od našega cesarstva odvrne grozno kužna bolezen. Ko je bila zadnja Rusko-turška vojska leta 1827-1828., se je ta pošast silno razširila po Moldavi, Vlahiji in Bukovini, je prestopila Prusko in Avstrijsko mejo. Takrat je na Ogerskem poginilo okoli 20.000 goved, na Moravskem 9000, v Galiciji 12.000. Do leta 1830. ni popolnoma zginila, kajti tisto leto se je po Ogerskih volih pritepla celó na Kranjsko. No, še te nadloge bilo bi nam treba!

Konjerejce Kranjske

opozorujemo, da bode, kakor so „Novice“ v 28. in 29. listu razglasile, delitev konjskih premij na Vrhniki 5. dan septembra, v Ribnici 7. septembra, v Bledu 10. septembra, v Novomestu pa 10. oktobra t. l., kjer bo drugi dan, to je, 11. oktobra delitev premij za govejo živino in pa dražba plemenskih juncev.

Zabavno berilo.

Obrazi iz življenja.

(Dalje.)

III.

Odgoja po módi.

Gospod Gosár je hišin posestnik. Druzega ni nič. Vse drugo je njegova soproga. Nekdaj je bil tudi gospod Gosar nekaj. Ni bil sicer veliko, ljudje so trdili, da je bil celó to, kar se pravi „božji volek“. Gospici Šopirnikovi — sedanji gospej Gosarjevi — pa je bil vendar dobra ribica. Pred njim je že marsikoga vjela v svoje skrbno nastavljene mreže, pa vsak jej je zopet izdržal, še predno so bile mreže pred altarjem zategnjene. Slednjič, ko so leta le tekla, prišla se je Gosárja. Ta je obtičal. Dober je bil, ko se družega ni bilo več nadjati.

Gospá Gosarjeva veljá za jako fino gospó. Igrá izvrstno glasovir, oblači se zmirom po zadnji módi, zna govoriti z vsakim, in skoro ga ni romana, da bi ga ne bila brala. V hiši se tedaj ne govori o gospodu Gosarju, tudi se ne praša po njem. Če ravno pride, kedar je kaka družba v hiši, ga sicer ne podé s sobe, ampak sme poslušati drugih pogovore. Ako se sam oglasi, mu prestriže gospá besedo s pojasnilom drugim. Gosár zato z izgovorom, da ima veliko opraviti, odide in ne moti družbe. „Moj mož“ ali „moj soprog“ mu gospá Gosarjeva še ni nikdar rekla, vselej le „gospod Gosar“ v družbi, sicer pa le „Gosar“. To je moderno. Tudi se gospá podpisuje vedno „Lucijana Roza Gosar, rojena Šopirnik“. Brez zadnjega dostavka ni še nihče bral njene podpisa.

Gospá Gosarjeva, rojena Šopirnikova, ima čvetero otrok: dva sina in dve hčeri. Najstarejši sin, Manfred, je kadet pri vojaki, drugi, Rodrigo, obiskuje realko. Hčeri, Elvina in Noriberta, ste v starosti za eno leto narazen, mlajša Noriberta je 16 let stara. Imena jim je zbrala gospá Gosarjeva sama. Gospod Gosar bi bil rad imel „Jožefa“, kakor on, a to ime je prenavadno, ne gospôsko, ne moderno, v salonu gospé Gosarjeve, rojene Šopirnikove, se ne sme slišati, je prekmetiško. V odgojo otrok se gospod Gosar ni smel nič mešati.

Marsikaj mu sicer ni bilo po volji, večkrat bi bil rad palico v roke vzela. Al ko je enkrat starejšega sina vdaril po roki, ker mu je kot deček osmih let pri mizi nagloma meso s krožnika vzela in vrgel ga pesu pod mizo, je zarežala nad Gosarjem: „O, to pa ne, mojih otrok mi ne boš tepel, Gosar!“ Potem je prišla kremžečega se „angeljčka“ ter odpeljala ga v drugo sobo. „Sem idite otroci“, je rekla drugim, in vsi so šli za njo. Vrata je zaloputnila, da se je vse streslo. Gosar je ostal sam pri mizi. Ves mesec ga potem gospá soproga ni pogledala, tudi otroci ne. Nikdar več se ni potem dotaknil ne enega otroka.

Kako pa so se razcveteli ti „angeljčki“ gospé Gosarjeve! Poglejmo jih ob kratkem po vrsti.

Manfred je študiral. Mati ga je osebno priporočala učiteljem. Po večkrat je kak učitelj bil povabljen na večerjo in domačo zabavo. „Fredí“ je na ta način bil med prvimi. Mati pa je imela sila sitnosti ž njim. Skoro vsak dan je morala voditi ali učitelju ustmeno ali pismeno tožiti tega ali onega součenca Fredovega, ki ga je pretepel. Tako je bil marsikater kaznovan zavoljo „ljubeznjivega“ Freda. Kako, da je bil zmiraj le on tepen in noben drug? Med drugimi dobrimi lastnostmi je imel Fredi tudi to, da je rad tožil ali „špicljal“. Tega pa v šolah dijaki ne trpé. Koliko čevljev je bila gospá Gosarjeva, rojena Šopirnikova, strgala zavoljo svojega Freda, koliko si zbrusila jezika, da ni dvojke dobil! A slednjič jo je vendar vjel. Gospá Gosarjeva je šla potem osebno povedat profesorjem svoje misli. Kjer še celó profesorji ne umejo manire, da vkljub njeni prošnji dajo sinu dvojko, tam so divjaki. Fredi ostane iz šole in nobenega profesorja več ne pozdravi, ampak kadí moško svojo viržinko, da se memogredočemu profesorju dim v nos pokadí. Tudi gospá Gosarjeva zaničljivo gleda vse profesorje. Če jo kateri, ki jo pozná, na cesti pozdravi, se mu mrzlo zahvali in moško vesljá memo njega.

Fredi postane tako nič, to je, po kavarnah se učí biljarda, hodi v gledišče in daje sploh pohujšanje delovajočim ljudem. Gospá Gosarjeva mora marsikak desetak dati za poplačanje njegovih dolgov pri krojačih, čevljarjih, po gostilnicah, kavarnah itd. To ne bo šlo dolgo, dohodki gospé Gosarjeve, ali marveč gospoda Gosarja niso tako veliki. Vsled obširnega znanstva in ker se dva stotnika poganjata za gospicama Elvino in Noriberto, spravi gospá Gosarjeva svojega najstarejšega kot kadeta med vojake.

Zgodovina Gosárjevih gospic je krajša. Odgojiteljica jima je bila mati sama. V šolo ste hodili le toliko, kolikor zahteva dobro imé hiše. V branji ste se bolj izurili po romanah, kakor po šolskih knjigah. Glasbe ste se učili obé, Elvina na glasoviru, Noriberta na citrah. Učitelja sta hodila na dom. Zdaj ste izučeni. Pa kako! Elvini gré na glasoviru vse igraje spod rok, najtežje skladbe so jej le igrača, to je, igra si, kakor otrok s kako igračo. O sluhu ni govoriti. Kedar igra, odpre okna. Memogredoči si tiščé ušesa in bežé tako dolgo, da nič več ne slišijo. Morda je glasovir razglašen! — Gospica Noriberta je mojstra na citrah. Enkrat je igrala v koncertu. Par akordov — potem pa omedlí. Peljali so jo z dvorane. Noriberta potem ni nikdar več kazala svoje umetnosti v koncertih. Citrala je le domá, kjer so jej povabljeni gostje vselej viharno ploskali. Včasih ste igrali obe, ena na glasoviru, druga na citrah, vsaka svojo. To je bilo posebno lepo, zlasti, ker so citre za pol glasú niže pele od glasovirja. Gospá Gosarjeva pa je ponosno gledala skozi okno memogredoče občinstvo.

Najbolj spoznaš te „frajlice“ po njenem dnevnem redu. Dopoldne okoli devetih zlezete polagoma s po-

stelje, potem se napravljate do enajstih. Ob tej uri pride kako obiskovanje znancev in znank, mladih gospodov, oficirjev, gospá in prijateljic. Če jih pa ni, se nekoliko igra ali romani beró. Tako preteče čas do kosila. Po kosilu zopet par ur romani, potem ji pelje mama na sprehod, da ju kaže svetu. Zvečer v gledišče ali koncert, poleti tudi na javna sprehajališča, kjer je veliko ljudi. Večkrat se tudi napravi domá kaka veselica, h kateri se povabi nekoliko starejih dâm, ki nimajo tako lepih hčer, kakor gospá Gosarjeva, par starejih gospodov, da z Gosarjem tarok ali preference igrajo, vsi drugi povabljeni pa so mladi, neoženjeni, pa bogati gospodje in oficirji. To vam je drenj okoli mladih, krasnih domačih gospic, ki se kažete v vsi svoji mladostni krasoti, kakor dvoje cvetic, ki ste se ravno odprli! Lepi ste res, to vedo vsi nazoči, vse mesto govori o njih. To veste sami, to vé tudi gospá Gosarjeva.

(Dalje prihodnjič.)

Angora.

Zgodovinski - romantičen obraz.

2.

(Dalje.)

Umolknil je in molčal nekoliko časa; bistro je gledal okrog sebe, kakor bi bil vsakemu na obrazu hotel čitati njegove misli ali svojih besed učinek; menda je bil miren, kajti nekolikrat je prikimal z glavo, predno je spregovoril: „To je zdaj moja volja, znate jo vsi, a delajte po njej. Naših radovanek je konec, vse je minljivo, le Bog je večni!“ — pristavil je resno, da je čudovito bilo, kako je on, ki ni veroval na nič družega, nego v svoje veselice, mogel tako resnost dati svojim besedam, a! saj ta pregovor Turek zna že otrok — in pozna njegovo resnost. Sultan je jezdil dalje, ogledaval je svojo neizmerno vojsko, zbrano okrog Bruse, oznanjal je vsem svojo voljo, da morajo takoj danes oditi na vojsko, da jih odpeljo, zato da se proslavé sè zmago, janičarjem je obetal slavo, divjim pustinskim jatam in sinovom Azijskih gor pa plen in radovanke v naročjih Tatarskih žen in dev, a prav ti, ki so pred uro še najhujše kričali: „Ubijte ga, ubijte krivoverca, odpadnika!“ — vriskali so najpridnejše sultanu naproti, — sultanu, ki je imel le spremstvo okrog sebe, kajti bil je brezi vse druge brambe, varovala ga je njegova osobnost in njegovega imena groza; jezdaril je po njih neizmernih in nesnažnih taborih, sami pa so veselili se, zato, ker jim za pregreho ni bila sultanova kazen za petami.

„Oh!“ — govorili so mejsobno zaničljivo, ko je bil sultan odjezdil — „kakov sultan je to? — saj ni več poprejšnji, ni kazniti ne zna več!“

„Ali da jih zaničuje?“ — govoril je sam sebi Lazarjevič, ki je stopal v svoj tabor — „ali da mu ni na mari kazen? — a vendar jih izroča najhujši kazni — gladu in žeji; naj se le ta dolžnost, ki jo morajo vresničiti, ne poveča prehudo!“ — govoril je in boječe odmajeval z glavo.

„Ne znam, sam ne znam“ — govoril je Timurtaš glasno svojim pokornim emirom — „gotovo bi bilo bolje, ko bi jim sultan nekoliko pesti zlata vrgel na zavdavek bodočega plena; poznam jih jaz, zlato jih vabi, da so verno, kakor psa kost, že je bilo odločeno, da nekoliko glav odleti na zemljo, le kri jih vzdržuje v grozi in poslušnosti. A kolikor jih pogine vsled lakote in žeje, to ne bode sultanova kazen, temuč Allahova bode, negibna osoda, a odločilnega dná — uh! pa kaj je nam

na mari to, sultanova volja je to, a kdo se more upirati njegovi volji, Bismillah?“

„Allah Akhbar!“ — pritegnili so emiri.

Vstali so in odšli takoj tega dné; najprej je šel Štepan Lazarjevič sè svojimi kristijanskimi vojščaki, to so bile: Srbska, Bolgarska, Bosna in Albanija; stoprv drugega dné je za njim vzdignil se Timurtaš z jatami Azijskih vojsk, a tretjega dné se je vendar Bajazet sam sè svojimi janičari vred dvignil na pot, z njim vred sta šla tudi Milica in nje sin, Milici nikoli ni dal, da bi bila umaknila se kam z njegove strani, razen o takih urah, ko je motil se sè svojimi odaliskami in saltimbankami.

Mirno so šli čez Tokat proti Angori; na tem poti je neizmerno trpela Azijska vojska vsled vročine in vsakojakih potreb, kajti Lazarjevičevi vojščaki so ali primorani ali pa nalašč plenili, ko so dan pred njim bili na poti, požigali so in požigali vse, kar je le goriti moglo.

„Prav je to — prav!“ — veselil se je in gladil brado Kazančič, ki je načeloval kristijanske vojske prvemu oddelku — „ni s polovico svojih ljudi Bajazet ne pride na odločeno torišče, Bog sam je zmel mu možgane, da samovoljno gubi svoj ljud. Oh, aha, Jefrem!“ — vskliknil je in obrnil se v Jefrema, v svojega neočljivega tovariša — „pogledi tam spredaj gručo jezdecev na grivastih konjih, gnjusen je pogled na konje in na jezdece, kakor roj kobilic, to so Tatarji! Aj, za Boga! ta Timur ni tako neumen, da bi ne znal, kako daleko pridemo vsak. Nikar, junaci, nikar!“ — kriknil je nekaterim svojih ljudi, ki so hoteli zaleteti se za vohonskimi Tatarji — „zakaj bi Timur ne znal o našem vsakdanjem prenočišču? — Tatar na Bisurmana, Božja poguba pa na Bajazeta!“

Prišla je sultanova vojska k Angori, kjer je v nedobitnem zatrepu sè svojimi Tatarji vred čakal Timur, ki je dobro vedel vsak gibljaj padišaha Bajazeta in njegovih vojščakov.

To je bilo tisto bojišče, kjer je Pompej potolkel Mitridata, poslednjega kralja, ki je bil uprl se Rimski čestihlepnosti, in človeku se zdi, kakor bi nekov poseben nagon stoletje za stoletjem vojske dražil, da se popadajo na tistem torišči — in kakor bi zemljepis že davno bil odločil nekatere prostore, da so ograjena pozorišča, posvečena strašni človečanski moriji.

(Dalje prihodnjič.)

Politične stvari.

Angleži in pa lakota v Indiji.

V zadnjem listu „Novic“ smo poročali o silni lakoti, ki letos razsaja v onem delu Indije, ki je pod gospodstvom Angležev. Naj danes dodamo po vse resničen popis sebičnosti Angleške po vrlem tedniku „Finanz. Fragmente“ tako-le se glaseči:

„Svoboda, kakor na Angleškem“ — vpijejo vsi tisti junaci, kateri bistva dobre države ne iščejo v marljivi in pošteni delavnosti državljanov in pa v varčnosti državnega gospodarstva, ampak v brezverskih postavah in drugih ničnih frazah. Anglija je še dandanes vsem svoboduhom vzor države, z Angleškega se godé vsi napadi na drugo Evropo, Angleži nagajajo vsem, delajo škodo povsod, kjer koli le morejo.

O Poljski ustaji so Angleži dajali orožje Poljakom zoper Ruse, potem Lahom zoper Avstrijo, Francozom zoper Nemčijo, Karlistom na Španjskem, zdaj pa dajó orožje Turkom zoper Rusijo. Pri vsem tem se zavijajo v plajšč ljudoljubnosti in se bahajo s